

Ukážka 1
Diagnostika v pojazdnej ambulancii

Prevenca na kolesách – tak možno označiť pojazdnú stomatologickú ambulanciu Signal Dentibus, ktorá využíva [REDACTED] diagnostickú metódu na princípe mäkkého lasera a šíri osvetu v preventívnej starostlivosti o chrup predovšetkým na základných školách. Posádka pojazdnej ambulancie však poskytuje služby aj širokej verejnosti. Bratislavčania majú napríklad možnosť navštíviť ju 14. októbra pred budovou Polus City Center, kde môžu absolvovať preventívnu [REDACTED].

V tomto roku sa preventívny program značky Signal koná aj pod záštitou Slovenskej komory zubných lekárov, ktorá projektu udelila svoju pečať. Na preventívnych prehliadkach sa používa prístroj KaVo DIAGNOdent, ktorý je schopný diagnostikovať aj ohrozené zuby, na ktorých sa môže v krátkom čase vyvinúť zubný kaz, keď bude zanedbaná pravidelná a správna starostlivosť o chrup. Na piatich doterajších trasách stomatologicky vyšetrili 1233 detí vo veku 6 – 9 rokov z 22 miest.

J. K., Pravda, 10. 10. 2002

01 Na zakryté miesta ukážky možno v správnom tvare doplniť slová

- (A) účinný, diagnóza. (B) pojazdný, ošetrovanie.
(C) najmodernejší, prehliadka. (D) krátky, vyšetrenie.

02 Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 1?

- (A) V spomínanej ambulancii odborne vytrhávajú zuby.
(B) V tejto pojazdnej ambulancii zisťujú odborníci príčiny vzniku náhlych ochorení.
(C) Odborníci po vyšetrení povedia pacientovi, kde si môže kúpiť prístroj KaVo DIAGNOdent.
(D) V tejto ambulancii odborníci pacientovi po vyšetrení povedia, ktoré zuby si musí dať opraviť.

03 Do akého jazykového štýlu zaraďujeme ukážku 1?

- (A) Administratívneho. (B) Publicistického.
(C) Hovorového. (D) Umeleckého.

04 V ktorej z možností sú chýbajúce písmená uvedené v správnom poradí?

V-z-vame všetk-ch darcov krv-, ab- sa dostav-l- k odberu.

- (A) y, ý, í, i, i, y, i (B) i, ý, ý, y, y, i, i (C) y, í, ý, í, y, i, y (D) y, ý, ý, i, y, i, i

05 Napíšte jedno synonymum k slovu *trasa* z poslednej vety ukážky 1.

06 Vypíšte jednu podradovaciu spojku z prvej vety druhého odseku ukážky 1.

07 Podľa ktorého vzoru skloňujeme podstatné meno *možnosť*?

08 Napíšte slovom číslovku zo slovného spojenia *deti z 22 miest*.

09 Napíšte slovo *absolvovať* v takom tvare, v akom ho možno doplniť na vynechané miesto vo vete: *Keby nebola horolezcov zdržala lavína, [REDACTED] výstup na vrchol za jeden deň.*

Ukážka 2
Andrej Sládkovič – Detvan

Stojí vysoká, divá Poľana,
mať stará ohromných stínov,
pod ňou dedina Detvou volaná,
mať bujná vysokých synov:
Či tých šarvancov Detvy ozrutných
Poľana na tých prsiach mohutných
nenosí a nenadája?
Alebo aspoň na tie výšiny
nehľadá dcéra tejto rodiny,
keď má porodiť šuhaja?

- 10** Aký druh rýmu je použitý v prvom štvorverší ukážky 2?
(A) združený (B) prerývaný (C) obkročný (D) striedavý
- 11** Ktoré z nasledujúcich slov zodpovedá významu slova *ozrutných* z piateho verša ukážky 2?
(A) hrozných (B) obrovských (C) slabých (D) zbabelých
- 12** Ktorému autorovi je priradené dielo, ktoré nenapísal?
(A) Janko Kráľ – *Žltá ľalia* (B) Andrej Sládkovič – *Marína*
(C) Ján Botto – *Smrť Jánošíkova* (D) Samo Chalupka – *Mor ho!*
- 13** V ktorej z možností sú všetky slovné spojenia napísané správne?
(A) detvianski šarvanci, bratislavské ulice, štúrovskí básnici
(B) Detvianski šarvanci, Bratislavské ulice, štúrovskí básnici
(C) Detvianski šarvanci, bratislavské ulice, Štúrovskí básnici
(D) detvianski šarvanci, Bratislavské ulice, Štúrovskí básnici
- 14** Ktorá z uvedených viet je napísaná gramaticky správne?
(A) Umyl si zúbky, Janko? (B) Ako sa zabavila, Zuzka?
(C) Katka, prečo si sa nahnevala? (D) Jurko, hovoril si sa s Táňou?
- 15** Vytvorte dve slovenské podstatné mená z písmen D, C, É, R, A. Nemusíte použiť všetky uvedené písmená, ale nesmiete použiť žiadne iné. Na poradí písmen nezáleží.
- 16** Ako sa nazýva umelecký jazykový prostriedok, ktorý sa nachádza v slovných spojeniach *divá Poľana, bujná mať, ozrutní šarvanci*?
- 17** Ktorý literárny smer reprezentuje tvorba Sama Chalupku, Andreja Sládkoviča, Janka Kráľa a Jána Bottu?
- 18** V ktorom roku bol kodifikovaný spisovný slovenský jazyk?

Ukážka 3
Nitra

Po Svätoplukovej tvári preletel víťazoslávny úsmev. Vystrel sa na posteli a povedal:
„Učte sa na tomto príklade, deti moje. Lebo tak, ako ste nevládali polámať prúty vo zväzku ani vtedy, keď ste napáli všetky svoje mladé sily, nepremôže vás nepriateľ, keď budete spolu držať; a ako ľahko ste polámali každý prút osobitne, tak ľahko vás premôžu vaši nepriatelia, keď sa budete medzi sebou hašteriť a biť a keď nebudete svorne spolu bojovať. Toto vám odkazuje váš otec! Budte svorní, milujte sa a potom nebude na svete moci, ktorá by vás premohla.“

- 19** V ktorej z možností je správne uvedený význam slovného spojenia *keď nebudete svorne spolu bojovať* z ukážky 3?
- (A) keď budete spoločne bojovať (B) keď nebudete bojovať navzájom
(C) keď budete bojovať každý sám (D) keď budete bojovať s presvedčením
- 20** V ktorom období pomáhala slovenská ľudová slovesnosť formovať tvorbu mladých romantických básnikov?
- (A) V 18. storočí. (B) V 19. storočí.
(C) Začiatkom 20. storočia. (D) Po 2. svetovej vojne.
- 21** Ktoré gramatické kategórie zodpovedajú slovu *moci* v slovnom spojení *nebude na svete moci* z ukážky 3?
- (A) ženský rod, singulár, genitív, vzor kost' (B) mužský rod, plurál, genitív, vzor stroj
(C) stredný rod, singulár, lokál, vzor srdce (D) ženský rod, plurál, nominatív, vzor ulica
- 22** V ktorej z uvedených možností sú všetky slová napísané správne?
- (A) zvezok, zmetok, mäd, napätie (B) zväzok, zmetok, med, napetie
(C) zvezok, zmätok, mäd, napetie (D) zväzok, zmätok, med, napätie
- 23** V ktorom z uvedených slovných spojení je gramatická alebo štylistická chyba?
- (A) bola by ste taká dobrá (B) boli by ste taká dobrá
(C) boli by ste takí dobrí (D) boli by ste taký dobrý
- 24** Napíšte neurčitok slovesa *polámali*.

- 25** Vypíšte z ukážky 3 jedno oslovenie.

- 26** Kto zostavil prvý spisovný jazyk Slovanov – staroslovienčinu?

- 27** V spisovnej slovenčine zvyčajne nebývajú v slove dve dlhé slabiky bezprostredne za sebou. Ako sa tento zákon nazýva?

Ukážka 4**Božena Slančíková Timrava – Skon Paľa Ročku**

Tak sa radi mali! Takej lásky nebolo ani na troch dedinách. Chýr jej šiel. Na celom vidieku ich spomínali. Jej bránil otec, mať aj celá rodina, sužovali aj bili ju, a predsa sa nedala od neho odvrátiť, a on, keď ho odobrali, aby nemusel ísť za vojaka, dal si dokaličiť pri rúbaní v hore pravú ruku – dva prsty sú mu odtrhnuté – lebo sa bál, že kým bude vojacom, dotiaľ ju vydajú za iného. Zobrali sa potom, a čo je z toho? Láska pri biede sa minula a oni stoja proti sebe ako nepriatelia...

28 Aký slohový postup prevláda v ukážke 4?

- (A) opisný (B) informačný (C) výkladový (D) rozprávací

29 Ktorému spisovateľovi je priradené dielo, ktoré nenapísal?

- (A) B. Slančíková-Timrava – *Ťapákovci* (B) P. O. Hviezdoslav – *Hájnikova žena*
(C) J. G. Tajovský – *Neprebudený* (D) M. Kukučín – *Rysavá jalovica*

30 Ako sa z hľadiska modálnej stavby nazýva prvá veta z ukážky 4?

- (A) zvolacia (B) rozkazovacia (C) opytovacia (D) oznamovacia

31 V ktorej z uvedených možností sú všetky slová napísané správne?

- (A) vytamín, analíza, pyramída (B) vitamín, analýza, pyramýda
(C) vitamýn, analíza, pyramída (D) vitamín, analýza, pyramída

32 Akú úlohu pri štylizácii textu zohráva neukončená výpoveď?

- (A) Intonačne zakončuje výpoveď. (B) Má emocionálnu funkciu.
(C) Napodobňuje odbornosť. (D) Popiera obsah výpovede.

33 Z ukážky 4 vypíšte jedno prirovnanie.

34 Vypíšte z poslednej vety ukážky 4 všetky predložky.

35 Akým slovotvorným postupom vznikli slová *odtrhnúť* a *odvrátiť*?

36 Ako sa nazýva myšlienkový a umelecký prúd uplatňujúci sa v literatúre od polovice 19. storočia, v ktorom sa spisovatelia snažili objektívne zobrazit' skutočný život, pričom kládli dôraz na vykreslenie typických postáv v typických spoločenských situáciách?

Ukážka 5
Ivan Krasko – Otcova roľa

*Pokojný večer na vršky padal,
na sivé polia.
V poslednom lúči starootcovská
horela roľa.
Z cudziny tulák kročil som na ňu
bázlivou nohou.*

37 Ako sa nazýva umelecký jazykový prostriedok *pokojný večer na vršky padal*?

- (A) anafora (B) metafora (C) prirovnanie (D) personifikácia

38 Ktorý z uvedených autorov nie je predstaviteľom slovenskej poézie?

- (A) Milan Rúfus (B) Ján Smrek (C) Miroslav Válek (D) Rudolf Sloboda

39 Ktoré z uvedených slov je napísané správne?

- (A) kôli (B) blišší (C) radšej (D) francúzky

40 Ktorý z uvedených výrazov je spisovný?

- (A) pochopiť tomu (B) nerozumieť to
(C) vyznať sa v niečom (D) rozumieť sa v niečom

41 Do akého literárneho druhu zaraďujeme ukážku 5?

42 V slovnom spojení *v poslednom lúči* z ukážky 5 určte gramatický rod a pád podstatného mena *lúči*.

43 Koľko slovies sa nachádza v ukážke 5?

44 Vypíšte z básne podstatné meno, na ktoré sa vzťahuje zámeno *ňu* z 5. verša ukážky 5.

45 Napíšte prídavné meno a podstatné meno, z ktorých bolo skladaním utvorené slovo *starootcovská* z ukážky 5.

Ukážka 6

Ak napríklad shakespeareovské divadlo chcelo „prehovoriť k obecenstvu“ a muselo ho preto zaujať, „strhnúť“ a „pripútať“, malo pre svoj psychologický efekt k dispozícii iba text, hercom prednášaný, nehľadiac na pomocné prostriedky relatívne mizivého dramatického účinku. Inými slovami, o most k divákovi, o napätie musel sa postarať už básnik. Dráma padla, ak sa mu to nepodarilo. Ak dnešné divadlo chce prehovoriť k obecenstvu, má okrem textu k dispozícii veľký arzenál javiskových prostriedkov, patriacich svojim pôvodom do najrôznejších umení a uplatňujúcich sa v najrozmanitejších podobách.

46 Pri ktorom diele je nesprávne uvedený jeho autor?

- (A) *Kocúrkovo* – Ivan Bukovčan (B) *Jožko Púčik a jeho kariéra* – Ivan Stodola
(C) *Matka* – Július Barč-Ivan (D) *Statky-zmätky* – Jozef Gregor Tajovský

47 Ktorý z uvedených žánrov nepatrí medzi dramatické útvary?

- (A) muzikál (B) fejtón (C) opereta (D) televízna inscenácia

48 V ktorej z možností sú všetky tri slovné spojenia napísané správne?

- (A) úspešný dramatici, prednášaný text, obľúbený herci
(B) úspešný dramatici, prednášaní text, obľúbený herci
(C) úspešní dramatici, prednášaní text, obľúbení herci
(D) úspešní dramatici, prednášaný text, obľúbení herci

49 Ktoré z uvedených slov je napísané nesprávne?

- (A) dnešný (B) súčasný (C) detský (D) bronzový

50 Ako sa volá miesto (priestor) v divadle, kde sa odohráva divadelné predstavenie?

51 Napíšte slovo *obecenstvo* v genitíve singuláru.

52 Utvorte podstatné meno ženského rodu od slova *herec*.

53 Ktoré slovo z ukážky 6 môže byť použité aj vo význame *uvedením dôvodov presvedčiť niekoho o niečom, nahovoriť niekoho na niečo*?

54 Nájdite v ukážke 6 jedno podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru *vysvedčenie*.

Ukážka 7
Rudolf Jašík – Námestie svätej Alžbety

- Židom sa budú od zajtra ľudia vyhýbať a keď ich stretnú, spravia sa slepými. Myslela som si, že aj ty ... už neprídeš, – tón bol ľadový.
- Čo vravíš?
- Som Židovka! – znelo to zúfalo a pyšne.
- ... to však nič nevravelo.
- Ty ešte nič nevieš. Každý Žid musí od zajtrajšieho dňa nosiť na prsiach hviezdu. Žltú Dávidovu hviezdu. Synovia a dcéry Dávidovej hviezdy, ha ... – akosi chorobne sa rozosmiala.

55 Ktoré z uvedených tvrdení vyplýva zo slovného spojenia *znelo to zúfalo a pyšne* z ukážky 7?

- (A) Znelo to rozhodne a chvastavo. (B) Znelo to ospravedlňujúco a rázne.
(C) Znelo to nervózne a sebavedome. (D) Znelo to utrápene a hrdo.

56 Ktorá trojica spisovateľov tvorila najmä v období po 2. svetovej vojne?

- (A) Ladislav Nádaši-Jégé, Martin Kukučín, František Hečko
(B) Ladislav Ballek, Rudolf Jašík, Alfonz Bednár
(C) Jozef Gregor Tajovský, Peter Karvaš, Dominik Tatarka
(D) Peter Jaroš, Vladimír Mináč, Janko Jesenský

57 Ktorý z uvedených románov čerpá námet z obdobia druhej svetovej vojny?

- (A) *Živý bič* (B) *Červené víno* (C) *Sklený vrch* (D) *Tisícročná včela*

58 V ktorej z možností sú všetky slovné spojenia napísané gramaticky správne?

- (A) dve lístky, dva stromy, dva reťaze (B) dva lístky, dva stromy, dva reťaze
(C) dve lístky, dve stromy, dve reťaze (D) dva lístky, dva stromy, dve reťaze

59 V ktorej z uvedených možností sú všetky slová napísané správne?

- (A) komárnianský, európsky, papierníctvo (B) komárňanský, európsky, papierníctvo
(C) komárniansky, európský, papierníctvo (D) komárňanský, európsky, papierníctvo

60 Z nasledujúcej vety vypíšte dve slová, v ktorých sa nachádza dvojhláska.

Každý Žid musí od zajtrajšieho dňa nosiť na prsiach hviezdu.

61 V akom druhu slovníka by ste našli vysvetlenie ustáleného slovného spojenia *strkať hlavu do piesku*?

62 Ako sa nazýva súhrn všetkých slov, ktoré existujú v jazyku?

63 Akým slovným druhom je slovo *som* vo vete *Som Židovka!* z ukážky 7?

64 Napíšte slovo *vyhýbať sa* v takom tvare, v akom ho možno doplniť na vynechané miesto vo vete: *Majka, nenarážaj s kočíkom do obrubníka, [] mu!*

Koniec I. oddielu testu